

ЛЕКЦІЯ 6: Механізовані силові приводи затискних механізмів верстатних пристроїв (продовження)

ДІАФРАГМЕННІ ПРИВОДИ (ПНЕВМОКАМЕРИ).

Конструкції, призначення та розрахунки основних параметрів

План лекції:

- 2.1** Діафрагменні приводи (пневмокамери). Види конструкцій діафрагменних приводів, їх схеми та призначення.
- 2.2** Визначення сили на штоці діафрагменного приводу.
- 2.3** Конструкції діафрагменних пневматичних систем та розрахунки їх параметрів
- 2.4** Допоміжна апаратура для пневмоприводів
- 2.5** Переваги та недоліки діафрагменних приводів

Недоліком ручних приводів пристроїв є великі витрати часу на закріплення заготовок і значні зусилля. Механізовані приводи усувають ці недоліки.

Механізовані приводи бувають таких видів:

1. Пневматичні.
2. Гідравлічні.
3. Вакуумні.
4. Електромагнітні.
5. Відцентрово-інерційні.
6. Електричні.
7. Приводи від сил різання .
8. Комбіновані (механогідравлічні та пневмогідравлічні).

2.1 Діафрагменні приводи (пневмокамери). Види конструкцій діафрагменних приводів, їх схеми та призначення

Можуть бути односторонньої дії і двосторонньої, з тарільчастою або плоскою діафрагмою. За методом компонування з пристосуванням діляться на прикріплювані (стаціонарні й обертові) і вбудовані.

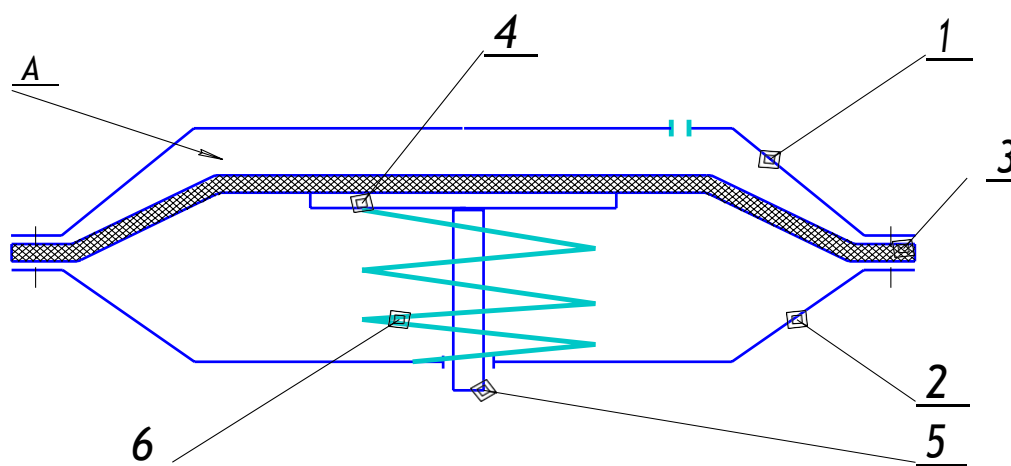

Рис.1 Схема роботи одностороннього діафрагмового приводу з тарільчастою діафрагмою.

Пневмокамера складається з двох штампованих або литих чашок 1 і 2, між якими затиснута резинотканинна діафрагма 3. Діафрагму виготовляють з маслостійкої тканини просоченої і покритої з двох сторін маслостійкою гумою. Товщина діафрагми - 4 - 10 мм. При подачі стисненого повітря в порожнину А діафрагма чинить тиск на шайбу 4 штока 5 і переміщує його вниз.

Зворотний хід штока відбувається під дією пружини 6.

Кут опуклості діафрагми звичайно = 45 градусів для збільшення ходу штока $L = 2h$ (де h - стріла опуклості).

Корпус і кришку (виготовляють) виливають з чавуну або алюмінієвого сплаву АЛ9В, АЛ10В або з пластмаси - волокніту.

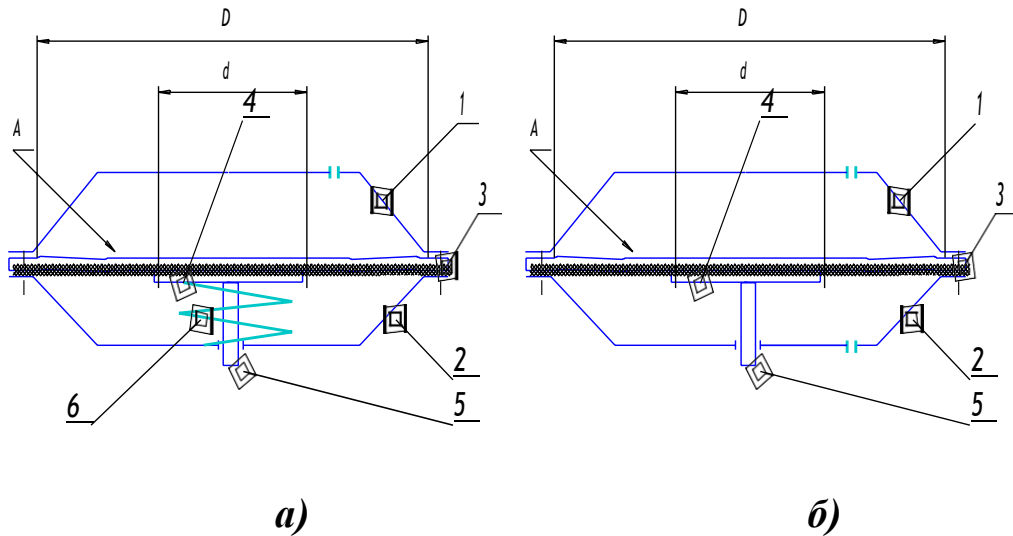

Рис.2. Схема роботи діафрагменного приводу з плоскою діафрагмою.

- а) пневмокамера односторонньої дії,
- б) пневмокамера двосторонньої дії.

Принцип роботи діафрагменного приводу з плоскою діафрагмою аналогічний приведенному вище.

Хід плоскої діафрагми приблизно в 2 рази менше, ніж у тарільчастій пневмокамери.

Для пневмокамери односторонньої дії повернення діафрагми здійснюється за рахунок пружини. Для пневмокамери двосторонньої дії повернення діафрагми здійснюється за рахунок дії стисненого повітря.

Плоскі мембрани виготовляють з гуми з тканинною прокладкою (прогумована тканина – *бельтінг*).

Розрахунок сили на штоці діафрагменного приводу**А) Для тарільчастих і плоских мембран з прогумованої тканини:**

1) у вихідному положенні штока:

$$Q = \frac{\pi}{16} (D + d)^2 p - P_1;$$

2) в положенні після переміщення на відстань:

- $0,3D$ для тарільчастих та

- $0,07D$ для плоских мембран:

$$Q = \frac{0,75 \cdot \pi}{16} (D + d)^2 p - P_1;$$

Б) Для плоских чисто гумових мембран:

1) у вихідному положенні:

$$Q = \frac{\pi}{4} d^2 p - P_1;$$

2) в положенні, після переміщення штока на довжину - $0,22D$:

$$Q = \frac{0,9 \cdot \pi}{4} d^2 p - P_1;$$

де D – діаметр діафрагми «в світлі»;

d – діаметр шайби;

p – тиск стисненого повітря в пневмомережі (0,4 - 0,6 МПа) або

(4 – 6) кгс/см²;

P_1 – зусилля поворотної пружини, кгс.

2.3 Конструкції діафрагменних пневматичних систем та розрахунки їх параметрів

Пневмокамери з пружними діафрагмами бувають одно- і двосторонньої дії. Залежно від способу компонування з пристосуваннями пневмокамери поділяють на універсальні, такі що вбудовуються і прикріплюються.

Нормалізована пневмокамера односторонньої дії з тарільчастою (опуклою) діафрагмою, служить для переміщення затискних пристроїв при закріпленні і розкріпленні заготовок в стаціонарних пристроях (див.рис.1,а).

Розглянемо конструкцію стандартної пневмокамери з тарільчастою діафрагмою односторонньої дії (див.рис.3)

Пневмокамера складається з корпусу 5 і кришки; між ними гвинтами затиснута тарільчаста резинотканьова діафрагма 6, що жорстко прикріплена до сталевого диску 4, встановленому на штоку 8. Від розподільного крана стиснене повітря через штуцер 1 надходить в безштокові порожнину пневмокамери і переміщує діафрагму 6 з диском і штоком вправо. Під час переміщення діафрагми вправо повітря з штокової порожнини через отвір "а" виходить в атмосферу.

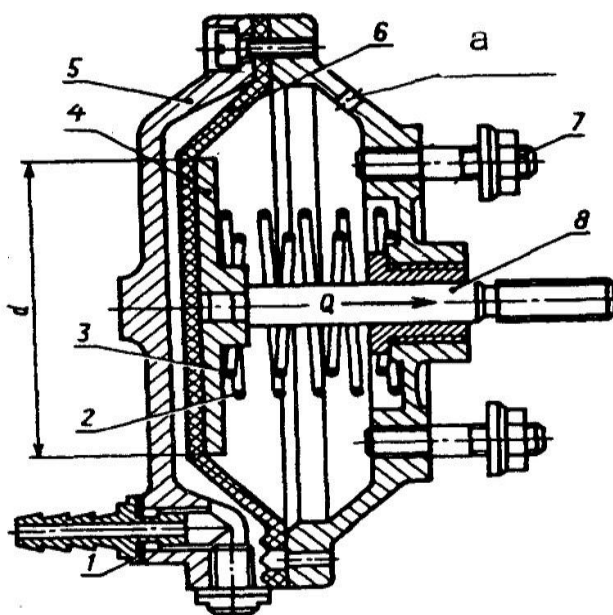

Рис.3. Конструкція стандартної пневмокамери з тарільчастою діафрагмою односторонньої дії.

Після обробки стиснене повітря з безштокової порожнини через розподільчий кран випускається в атмосферу. Пружини 2 і 3 відводять діафрагму з диском і штоком вліво.

Пневмокамера кріпиться до корпусу пристрою шпильками 7.

Нормалізована пневмокамера двосторонньої дії з тарільчастою діафрагмою, застосовується для переміщення затискних елементів пристроїв в стаціонарних умовах.

Корпус пневмокамери складається з двох кришок 1, між якими гвинтами затиснута тарільчаста діафрагма з прогумованої тканини 2, жорстко закріплена кільцем з заклепками на сталевому диску 3, що встановлений на шийці штока і закріплений корончатою гайкою.

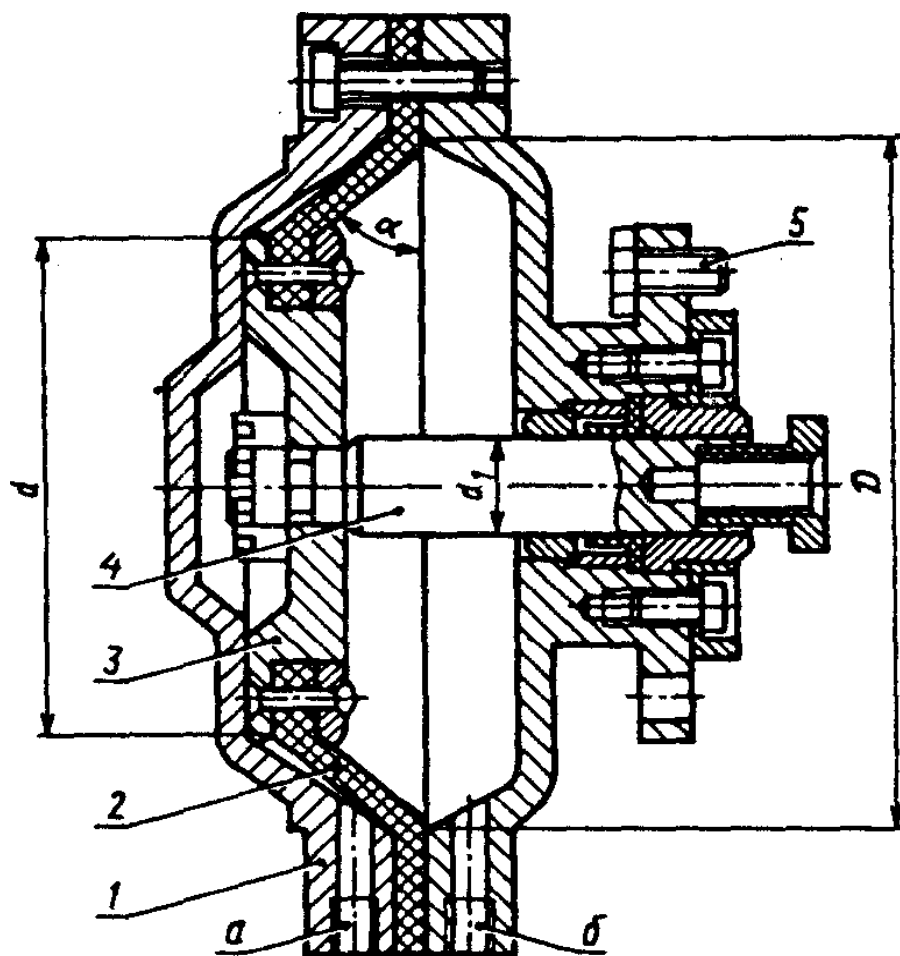

Рис.4. Конструкція стандартної пневмокамери з тарільчастою діафрагмою двосторонньої дії.

Стиснене повітря через штуцер в отворі "а" подається в безштокові порожнину пневмокамери і переміщує діафрагму 2 з диском 3 і штоком 4 вправо. При цьому шток через проміжні ланки переміщує затискні пристрої пристосування і заготовка затискається.

Після обробки стиснене повітря через штуцер в отворі "б" надходить в штокову порожнину пневмокамери і переміщує діафрагму 2 зі штоком 4 в початкове положення. При цьому шток через проміжні ланки розсовує затискні елементи пристрою і деталь розкріпляється. В цей час повітря з безштокової порожнини через штуцер в отворі "а" надходить в розподільний кран і виходить в атмосферу. Пневмокамера кріпиться до корпусу пристрою шпильками 5.

Корпус та кришку камери односторонньої дії виготовляють із сірого чавуну, алюмінієвого сплаву або штамнують зв сталі.

Тарільчасті діафрагми виготовляють в прес-формах з чотиришарової прогумованої тканини *бельтинг*.

Плоскі діафрагми виготовляють з листової технічної нафтостійкої гуми.

Розрахункові діаметри діафрагм пневмокамер

Діаметри діафрагм вибирають зі стандартного ряду:

125, 160, 200, 250, 320, 400, 500 мм.

Товщину діафрагми h вибирають в залежності від її діаметра D :

$$h = 4-8 \text{ мм.}$$

Діаметр d опорних дисків діафрагми приймають:

- для прогумованих діафрагм:

$$d = 0.7D \text{ мм;}$$

- для гумових діафрагм:

$$d = D - 2h - (2..4) \text{ мм.}$$

-

Основними величинами, що визначають роботу пневмокамери, є сила Q на штоці та довжина робочого ходу штока.

У пневмокамерах сила на штоці змінюється в залежності від довжини переміщення штока від вихідного положення в кінцеве.

Оптимальна довжина ходу штока пневмокамери, при якому сила Q змінюється незначно, залежить від розрахункового діаметра D діафрагми, її товщини h , матеріалу, форми і діаметра d опорного диска пневмокамери.

Якщо переміщати шток пневмокамери на всю довжину робочого ходу, то в кінці ходу штока вся енергія стисненого повітря буде витрачатися на пружну деформацію діафрагми, і корисне зусилля на штоку знизиться до нуля.

Тому використовують не всю довжину робочого ходу штока діафрагми, а тільки її частину, щоб сила на штоку в кінці ходу становила 80-85% сили при початковому положенні штока.

Наближено сила на штоці пневмокамер односторонньої дії для тарільчатих (опуклих) і плоских діафрагм з прогумованої тканини:

$$Q = \frac{\pi \cdot (D+d)^2 \cdot p \cdot \eta}{16} - Q_1 - \text{в початковому положенні штока};$$

$$Q = \frac{0.75\pi \cdot (D+d)^2 \cdot p \cdot \eta}{16} - Q_1 -$$

- після переміщення штока на довжину $0,3D$ для тарілчастих і $0,07D$ для плоских діафрагм.

Сила Q на штоці пневмокамери для плоских гумових діафрагм при подачі стисненого повітря в безштокову порожнину визначається за формулою:

- в початковому положенні штока;

$$Q = \frac{\pi \cdot D^2 \cdot p}{4} - Q_1 ;$$

- в положенні штока після переміщення на довжину $0,22D$.

$$Q = \frac{0.9\pi \cdot D^2 \cdot p}{4} - Q_1 .$$

Оптимальна довжина ходу штока пневмокамери односторонньої дії від вихідного до кінцевого положення штока визначається за формулою:

- для тарільчастої прогумованої діафрагми:

$$L=(0.25-0.35)D;$$

- для плоскої гумовотканинної діафрагми:

$$L=(0.18-0.22)D$$

Сила Q на штоці діафрагменної пневмокамери двосторонньої дії для тарілчастих і плоских прогумованих діафрагм при подачі повітря в безштокову порожнину визначається за формулою:

- в початковому положенні штока;

$$Q = \frac{\pi \cdot (D+d)^2 \cdot p \cdot \eta}{16}$$

- після переміщення штока на довжину $0,3D$ для тарілчастих і $0,07D$ для плоских діафрагм.

$$Q = \frac{0,75\pi \cdot (D+d)^2 \cdot p \cdot \eta}{16}$$

Сила затиску Q на штоці пневмокамери двосторонньої дії при подачі повітря в штокову порожнину визначається за формулою:

$$Q = \frac{\pi \cdot [(D + d)^2 - d_1^2] \cdot p \cdot \eta}{16};$$

Сила затиску Q на штоці пневмокамери двосторонньої дії при подачі повітря в штокову порожнину визначається за формулою:

- після переміщення штока на довжину $0,3D$ для тарілчастих і $0,07D$ для плоских прогумованих діафрагм:

$$Q = \frac{0,75\pi \cdot [(D + d)^2 - d_1^2] \cdot p \cdot \eta}{16};$$

де D - діаметр діафрагми всередині пневмокамери, см;

d - діаметр опорного диска діафрагми,

p - тиск стисненого повітря, МПа,

Q_1 - опір поворотної пружини при кінцевому робочому положенні штока, Н;

d_1 - діаметр штока, см.

2.4 Переваги та недоліки діафрагменних приводів

Пневмокамери в порівнянні з пневмоциліндрами мають ряд переваг:

1. Відсутній витік повітря з робочої частини камери.
2. Простота конструкції та низька вартість виготовлення.
3. Менші розміри і вага.
4. Висока довговічність простота ремонту. Ресурс роботи пневмокамери складає від 6000 до 1 млн .циклів включень.
5. Нечутлива до якості повітря.
6. Не вимагає мастила.

Недоліками пневмокамер є:

1. невелика величина переміщення діафрагми зі штоком (до 30 мм)
2. зменшення сили на штоці пневмокамери при його переміщенні з вихідного в кінцеве положення.

Пневмокамери застосовують в тих випадках, коли потрібно невеликий хідштока і мала осьова сила на штоці пневмокамери.

2.5 Допоміжна апаратура для пневмоприводів

1. Повітророзподільні камери.
2. Регулятори тиску (редукційні клапани).
3. Регулятори швидкості (дроселі).
4. Запобіжні пристрої
5. Реле часу. Механізми для подачі мастила в пневмокамеру.
6. Вологовідвідник з фільтром.

**Житомирська
політехніка**

**Міністерство освіти і науки України
Державний університет «Житомирська політехніка»**

**Житомирська
політехніка**

**Міністерство освіти і науки України
Державний університет «Житомирська політехніка»**